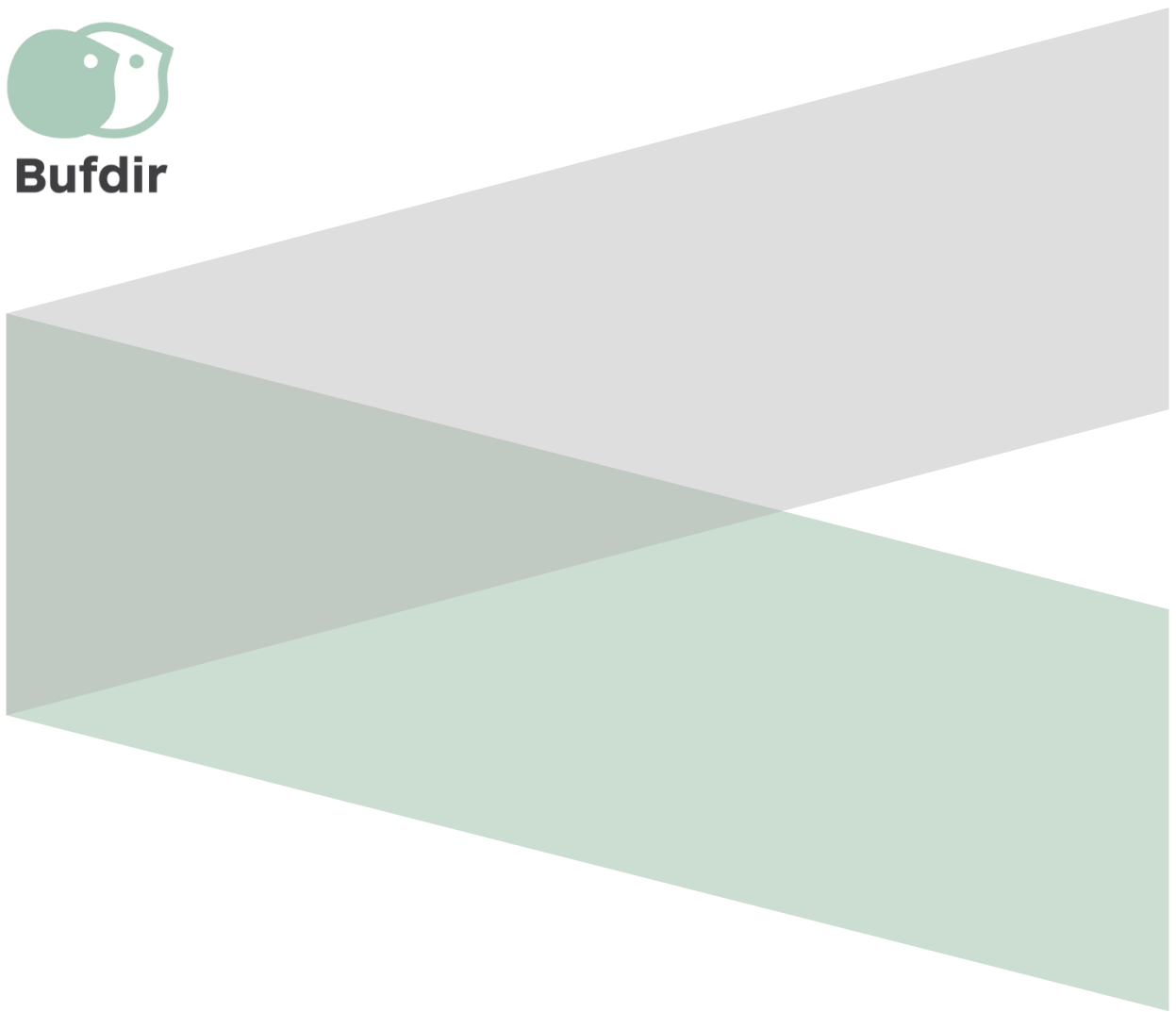

Bufdirs strategi for forskning og evaluering

Rammer for arbeidet med forskning og evaluering
2026-2032

Bufdir

Innhold

1. FORORD	2
2. INNLEDNING.....	3
FORMÅLET MED BUFDIRS STRATEGI FOR FORSKNING OG EVALUERING	3
BEGREPER OG VIRKEOMRÅDE.....	4
3. UTFORDRINGER I ARBEIDET MED FORSKNING OG EVALUERING	5
4. DELMÅL.....	6
5. TVERRGÅENDE PERSPEKTIVER.....	7
6. REFERANSER.....	8

1. Forord

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utarbeidet i 2023 en langtidsplan for forskning og evaluering (Bufdir, 2023), på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet (BFD) og Kultur og likestillingsdepartementet (KUD)¹. I arbeidet med denne planen gjennomførte vi en bred innspillprosess for å identifisere utfordringer planen skulle rette seg mot. Disse utfordringene er fremdeles aktuelle. De er derfor beholdt med noen mindre justeringer i dette dokumentet. For å tydeliggjøre at dokumentet gir overordnede rammer for Bufdirs arbeid med forskning, kaller vi den en strategi. Virkeperioden justeres fra tre til sju år, for å få et mer reelt langsiktig perspektiv og retning i direktoratets arbeid med forskning og evaluering.

Strategien for forskning og evaluering er fundamentet for Bufdirs arbeid med forskning for perioden 2026-2032. Strategien viser hvordan Bufdir på overordnet nivå skal arbeide for å realisere formål og delmål og synliggjør strategiske prioriteringer. Bufdir vil i tillegg utarbeide tiltaksplaner, hvor delmålene operasjonaliseres og hvor de konkrete tiltakene vil inngå i virksomhetsplanleggingen. Dette vil legge til rette for et systematisk arbeid for å realisere strategiens mål.

Mange typer kunnskap er relevante for Bufdirs arbeid. Denne strategien avgrenses til forskning og evaluering som virkemiddel for å utvikle kunnskapsgrunnlaget. Strategien har et tydelig tverrfaglig fokus for å imøtekomme de komplekse og sammensatte utfordringene innenfor våre fagområder. Bufdirs arbeid omhandler mange ulike målgrupper, men har et spesielt fokus på utsatte barn og unge. Dette får konsekvenser for prioriteringene i forskningsarbeidet.

Strategien skal bidra til en koordinert og målrettet forsknings- og evalueringsinnsats på Bufdirs fagområder i årene som kommer.

¹ Tildelingsbrev til Bufdir 2021 og 2022.

2. Innledning

Formålet med Bufdirs strategi for forskning og evaluering

Politikk og forvaltning skal være basert på solid kunnskap, og Bufdir skal systematisk vurdere forskning og evaluering som virkemidler for å nå sektorpolitiske mål. Slik bidrar Bufdir til at BFD og KUD ivaretar sektoransvaret for forskning på sine fagområder. Bufdirs forskningsarbeid skal støtte opp under departementenes mål uttrykt i Prop. 1 S og tildelingsbrev, samt regjeringens ambisjoner i den til enhver tid gjeldende langtidsplan for forskning og høyere utdanning – herunder samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge (Forskningsrådet, 2025). Dette innebærer at Bufdir skal bidra til å identifisere kunnskapsbehov og til å bygge opp et solid kunnskapsgrunnlag på departementenes områder. I henhold til Bufdirs instruks har direktoratet også et selvstendig ansvar for å fremskaffe, utvikle, bruke og formidle kunnskap fra forskning, evalueringer og statistikk som er relevant for utvikling av politikk, tjenester og praksis (Barne- og familiedepartementet, 2026).

Formålet med Bufdirs strategi for forskning og evaluering er å understøtte en helhetlig og langsiktig kunnskapsutvikling på direktoratets ansvarsområder. Den skal bidra til at BFD og KUD ivaretar sektoransvaret for forskning på sine områder, og legge et godt grunnlag for tjenesteutvikling og utforming av politikk og lovverk.

Bufdirs strategi for forskning og evaluering skal videre bidra til å operasjonalisere BFDs forskningsstrategi (Barne- og familiedepartementet, 2022). Den kommende revisjonen av BFDs forskningsstrategi i 2026 vil også kunne danne grunnlag for justering av Bufdirs strategi i virkeperioden.

Når det gjelder strategiske føringer på likestillings- og diskrimineringsfeltet, har KUD satt i gang en innsats for forskning og innovasjon på tvers av samfunnssektorer og diskrimineringsgrunnlag. Bufdir er i ferd med å utrede tiltak som skal identifisere virkemidler og strukturer som kan bidra til å fremme strategisk kunnskapsutvikling på tvers av sektorene. I tillegg arbeider KUD med en egen forskningsstrategi. Disse arbeidene vil også kunne legge grunnlag for justering av Bufdirs strategi i løpet av virkeperioden.

Strategien gjelder både de områdene der Bufdir har ansvar alene (barnevern, familievern, krisesenter og adopsjon), og de sektorovergripende områdene der vi har pådriveransvar (vold og overgrep i nære relasjoner, oppvekst og levekår likestilling og ikke-diskriminering). Strategien avgrenses til forskning og evaluering som virkemiddel for å utvikle kunnskapsgrunnlaget.

Denne strategien handler om forskning og evaluering som vi selv initierer og finansierer. Det gjennomføres imidlertid svært mye relevant forskning på våre fagområder som er finansiert av andre, blant annet fra universiteter og høyskoler - både i Norge og utlandet. Gjennom

utstrakt bestilling av oppsummert kunnskap² jobber Bufdir for at vårt arbeid skal bygge på den beste tilgjengelige kunnskapen, uavhengig av hvem som bestiller eller gjennomfører forskningen.

Strategien identifiserer noen viktige utfordringer når det gjelder forskning og evaluering på våre fagområder, og skisserer sju delmål som vi skal jobbe fram mot. Videre trekker den fram *rettigheter og likestilling og ikke-diskriminering* som viktige tverrgående perspektiver i vårt arbeid med forskning og evaluering, uavhengig av tema eller fagområde for prosjektene.

Både i denne strategien og i det praktiske arbeidet med forskning og evaluering tar Bufdir utgangspunkt i anerkjente prinsipper for forskning: høy vitenskapelig kvalitet, relevans og nytteverdi, faglig uavhengighet og åpne og lett tilgjengelige forskningsresultater.

Begreper og virkeområde

Denne strategien avgrenses til *forskning og evaluering* som virkemiddel for å utvikle kunnskapsgrunnlaget.

Begreper

Forskning og utviklingsprosjekter

Denne strategien omhandler forskningsprosjekter (inkludert kunnskaps-oppsummeringer) og utviklingsprosjekter med forskningskomponenter. Det er i all hovedsak anvendt forskning og utviklingsprosjekter som er relevante for Bufdirs anskaffelser (OECD, 2015). Anvendt forskning betyr i praksis at Bufdir anskaffer forskning som vi skal bruke til konkrete formål, for eksempel til videreutvikling av Bufdirs tjenester. Anvendt forskning kan også omfatte forskning på virkninger av politikk og forskning som har som formål å understøtte utvikling av politikk på departementenes områder. Utviklingsprosjekter omhandler blant annet samskappingsprosjekter der forskere og praktikere gjennomfører prosjekter i partnerskap, og der formålet kan være å forbedre en tjeneste eller å utvikle et nytt produkt.

Evalueringer

Bufdir har ansvar for en rekke tiltak, tjenester, tilskuddsordninger og aktiviteter som omfattes av økonomireglementets krav til evalueringer (Finansdepartementet, 2021). Slike evalueringer inngår også i strategien for forskning og evaluering, som et verktøy for å utvikle Bufdirs kunnskapsgrunnlag. Evalueringer av tiltak, tilskuddsordninger og aktiviteter i Bufdir kan være særlig aktuelle som kunnskapsgrunnlag før strategiske beslutninger. Evalueringer bestilt av Bufdir skal oppfylle internasjonalt anerkjente kvalitet- og metodekrav (OECD, 2021).

Målgrupper

Denne strategien er først og fremst et redskap for Bufdirs eget arbeid med forskning og evalueringer. Den er utarbeidet i dialog med BFD og KUD, som med sitt sektoransvar for forskning trenger god oversikt over utviklingen av forskningsarbeidet på sine fagområder.

² Bufdir har en samarbeidsavtale med Folkehelseinstituttet, som gir mulighet for forenklet bestilling av kunnskapsoppsummeringer, litteratursøk mm.

Strategien vil derfor være nyttig i dialogen med departementene. Strategien legger også til rette for et bedre samarbeid med andre velferdsdirektorater og andre samarbeidspartnere.

Virkeperiode

Strategien gjelder for tidsperioden 2026-2032. Dette gir mulighet for et langsiktig perspektiv. Samtidig innebærer dette at det kan bli behov for justeringer, for eksempel hvis det kommer nye strategier, planer eller oppdrag fra BFD og KUD, eller hvis ny kunnskap tilsier det. Strategien skal derfor ikke være et statisk dokument. Det skal være mulig å tilpasse og justere før periodens avslutning.

Øvrige strategier og planer

Virksomhetsstrategien for Bufdir og Bufetat (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, u.å.) fastsetter overordnede strategiske mål for direktoratet og etaten, og beskriver hvordan vi skal arbeide for å nå målene. Strategien slår bla. fast at det å jobbe kunnskapsbasert er et grunnprinsipp for arbeidet i direktoratet og etaten. Strategien for forskning og evaluering operasjonaliserer Bufdirs virksomhetsstrategi på forskningsområdet.

Bufdir utarbeider også en årlig forskningsplan, som er en oversikt over planlagte, pågående og gjennomførte forskningsprosjekter og evalueringer. Forskningsplanen er et internt planleggings- og styringsverktøy for arbeidet med forskningsanskaffelser.

Rapportering til departementene

Den årlige forskningsplanen danner grunnlag for direktoratets tertial- og årsrapportering til departementene. I tillegg redegjør vi for Bufdirs arbeid med forskning i årsrapporten. Bufdir orienterer departementene løpende om resultater fra forskningsprosjekter og evalueringer.

3. Utfordringer i arbeidet med forskning og evaluering

Strategien for forskning og evaluering skal svare ut utfordringer i arbeidet med forskning, evalueringer og utvikling av kunnskapsgrunnlaget på våre områder. Vi i Bufdir ser følgende utfordringer:

1. Enkelte av Bufdirs fagområder er preget av kortsiktige og løsrevne innsatser for å fylle behovene for kunnskap. Dette kan være til hinder for den strategiske og langsiktige kunnskapsbyggingen, og vanskeliggjøre utviklingen av sterke forskningsmiljøer og langsiktig kunnskapsbygging.
2. På noen av Bufdirs fagområder er forskningsmiljøene små og fragmenterte, noe som blant annet kan begrense muligheten deres til finansiering fra eksterne aktører som Norges forskningsråd.

3. Bufdirs målgrupper og praksisfeltet involveres i for liten grad i arbeidet med forskning, og involveringen av disse er ikke systematisk nok. Noe av dette kan skyldes systemiske og juridiske hindringer for barns deltakelse i forskning, for eksempel at mindreårige har begrenset rett til å samtykke til deltakelse i forskning uten foreldrenes godkjenning.
4. Innovasjon og tjenesteutvikling er ikke i tilstrekkelig grad forskningsbasert. Resultater fra forskning brukes ikke i tilstrekkelig grad i fag- og tjenesteutvikling.
5. Vi mangler kunnskap om virkninger og effekter av mange av tiltakene som brukes på våre områder
6. Fag- og tjenesteutvikling krever mer tverrsektoriell forskning. Mangelen på dette kan medføre at sammensatte utfordringer ikke blir plukket opp, og at enkelte målgrupper faller mellom to stoler fordi tjenestene de trenger tilhører ulike sektorer.
7. Fag- og tjenesteutvikling krever mer tverrfaglig forskning for å bidra til en helhetlig tilnærming til komplekse problemstillinger. I dag er det særlig samfunnsøkonomiske og juridiske perspektiver som ofte mangler i våre forskningsprosjekter.
8. Det er behov for mer oppdatert og tilgjengelig kunnskap om likeverdighet og mangfold i tjenestetilbudet på våre områder.
9. Data på våre områder er for lite tilgjengelig og ikke alltid av tilstrekkelig god kvalitet for å kunne benyttes i forskning.
10. Ressurser til forskning kan utnyttes bedre på tvers av velferdsdirektoratene og velferdsdepartementene. Det er et stort potensial for bedre samarbeid om forskningsbehov, forskningsfinansiering og generelt forskningssamarbeid.

4. Delmål

Bufdirs samfunnsoppdrag er å bidra til en trygg barndom, gode oppvekstvilkår, og trygge familier i et inkluderende og likestilt samfunn (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, u.å.). Virksomme og likeverdige tjenester og tilbud i hele landet er viktige forutsetninger for dette.

Strategien for forskning og evaluering skal understøtte en helhetlig og langsiktig kunnskapsutvikling på direktoratets ansvarsområder, og legge et godt grunnlag for tjenesteutvikling, utforming av politikk og lovverk. For å oppnå dette har vi satt opp følgende delmål:

1. Solide forskningsmiljøer

For at Bufdir skal kunne utvikle kunnskapsgrunnlaget sitt på lang sikt, trenger vi solide forskningsmiljøer og evalueringsmiljøer som holder høy kvalitet, har tilstrekkelig kapasitet og riktig kompetanse. Konkurransen om prosjektmidler og krav om vitenskapelige metoder bidrar til dette.

2. Praksisnær forskning

Bufdirs forskning og evalueringer skal gi kunnskap om praksisutøvelse i tjenester og tiltak, og skal rettes inn mot å møte utfordringene på våre fagområder. Prosjektene skal gi innsikt i ansattes arbeidshverdag og yrkesutøvelse. De skal også bidra til

forståelse av hvordan tjenester og tilbud oppleves og fungerer for ulike grupper, både på tvers av geografi og i ulike befolkningsgrupper, og på den måten legge til rette for et likeverdig tjenestetilbud. Videre skal tjenester og tiltak være bygget på et solid kunnskapsgrunnlag, inkludert kunnskap om erfaringer og virkninger. Der slik kunnskap ikke foreligger, skal tiltakene evalueres før videre spredning. Forskningen skal gjennomføres på en måte som ikke medfører unødig belastning på tjenestene.

3. Bufdirs målgrupper inkluderes i forskning

For å sikre at forskningen Bufdir initierer er relevant for våre målgrupper, er det viktig at deres stemmer kommer fram og at de involveres på hensiktsmessige måter. Dette gjelder ikke minst for barn, som etter barnekonvensjonen (Barne- og familiedepartementet, 2021c) har rett til medvirkning i alle saker som angår dem.

4. Tverrsektoriell tematikk og tverrfaglig forskning

Mange av Bufdirs målgrupper har sammensatte utfordringer, og behov for koordinerte velferdstjenester fra flere sektorer. En del av Bufdirs ansvarsområder er dessuten sektorovergripende. Forskningen må derfor gi kunnskap som omfatter flere samfunnsarenaer, sektorer og fag. Det er behov for større faglig bredde, blant annet for å få med juridiske og samfunnsøkonomiske perspektiver.

5. God og samordnet utnyttelse av ressursene til forskning

Bufdirs fagområder overlapper til dels med fagområdene til andre sektorer, og det kan være uklart hvem som «eier» kunnskapsbehovene. Dette kan både føre til dobbeltarbeid og til at viktige kunnskapsbehov faller mellom flere stoler og ikke blir fylt. God og samordnet utnyttelse av ressursene til forskning er derfor viktig.

6. Tilgjengelige data av god kvalitet

Tilgjengelige og kvalitetssikrede data bidrar til kvalitet i forskningen, og gjør det attraktivt å forske på områdene våre.

7. Lett tilgjengelige og forståelige forskningsresultater

Tilgjengelige og forståelige forskningsresultater er nødvendig for at de skal kunne tas i bruk. Dette bidrar til at Bufdir når målene sine og kommer samfunnet til gode.

5. Tverrgående perspektiver

I denne strategien trekker vi fram to perspektiver som på tvers av fagområder er viktige for arbeidet med forskning og evaluering: Likestilling og ikke-diskriminering og rettigheter.

Bufdir er nasjonalt fagdirektorat for likestilling og ikke-diskriminering, og har et sektorovergripende mandat for offentlige myndigheters likestillingsarbeid (etter likestillings- og diskrimineringsloven § 24). Likestilling og ikke-diskriminering er et tema på tvers av alle Bufdirs fagområder og hele direktoratets virksomhet. Likestillingsperspektivet er viktig for å bidra til mer treffsikre innsatser og mer likeverdige tjenester i en mangfoldig befolkning.

Bufdirs tjenester og tiltak retter seg i mange tilfeller mot utsatte grupper i samfunnet, og berører eller griper inn i barn, unges og familiers liv. Dette forutsetter at hensynet til rettssikkerhet ivaretas.

Når Bufdir planlegger forskningsprosjekter eller evalueringer, skal disse to tverrgående perspektivene alltid vurderes, dvs. om likestillingsperspektivet og juridisk perspektiv/rettighetsperspektiv er relevant i de enkelte prosjektene.

6. Referanser

- Barne- og familiedepartementet (2021a). *Tildelingsbrev til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet 2021*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/e3c03f39789d433a9ade95467740b6ab/til-delingsbrev-til-bufdir-2021-sendt-ut-181220.pdf>
- Barne- og familiedepartementet (2021c). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/fns-konvensjon-om-barnets-rettigheter/id2511390/>
- Barne- og familiedepartementet (2022). *Forskningsstrategi. 2022-2026*. Barne- og familiedepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/46bf641492874deda66c143f2dde4852/no/pdfs/forskningsstrategi-2022-2026.pdf>
- Barne- og familiedepartementet (2026). *Instruks for økonomi- og virksomhetsstyring i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet*. Barne- og familiedepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/e3c03f39789d433a9ade95467740b6ab/instruks-2026.pdf>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (u.å.). *Virksomhetsstrategi for Bufdir og Bufetat*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/om/virksomhetsstrategi-bufdir-og-bufetat/>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019). *Kunnskapsstrategi for Bufdir 2019-2021*. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Hentet fra <https://www.bufdir.no/globalassets/global/om-oss/bufdirs-kunnskapsstrategi.pdf>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2022). *Langtidsplan for Bufdir og Bufetat sine regioner 2022 – 2024*. Upublisert.
- Finansdepartementet (2005). *Veileder til gjennomføring av evalueringer*. Finansdepartementet. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/veileder_til_gjennomforing_av_evalueringer.pdf

- Finansdepartementet (2021). *Reglement for økonomistyring i staten. Bestemmelser om økonomistyring i staten*. Regelverk. Finansdepartementet. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Veileder for sektoransvaret for forskning. Fastsett av Kunnskapsdepartementet 22.08.2017*. Kunnskapsdepartementet. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/8dc0dcdbbf1d4cbb833b09372cfa7dd1/veiler-for-sektoransvaret-for-forskning_net.pdf
- Norges forskningsråd (2021). *Ut av blindsonene. Strategi for et samlet kunnskapsløft for utsatte barn og unge*. BarnUnge21. Strategi. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/684c7b0479b84e74bd37a91009769b6f/bu21strategi-ut-av-blindsonene.pdf>
- Norges forskningsråd (2025). *Ingen barn og unge utanfor*. Hentet fra <https://www.forskningsradet.no/forskningspolitikk-strategi/lt/ung-utanforskap/>
- OECD (2015). *Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*. The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris. DOI: https://www.oecd.org/en/publications/frascati-manual-2015_9789264239012-en.html
- Thune, T., Simensen, E & Gulbrandsen, M. (2021). *Forskning i politikk og forvaltning. Resultater av en spørreundersøkelse blant ansatte i staten*. Oslo Institute for Research on Impact of Science (OSIRIS). Senter for innovasjon, kultur og teknologi. Universitetet i Oslo. Hentet fra https://www.sv.uio.no/tik/forskning/sentre/osiris/publikasjoner/rapport_forskning-i-politikk-og-forvaltning_2021.pdf